

INGLIZ TILINI CHET TILI SIFATIDA O'RGANUVCHILARGA LUG'AT O'RGATISHDA ARALASH TA'LIM STRATEGIYALARI

To'liboyeva Nilufar Oybek qizi

*Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika
instituti Ellikqa'la pedagogika fakulteti 3-kurs
Xorijiy til va adabiyoti yo'nalishi talabasi*

***Annotatsiya.** Ushbu maqolada ingliz tilini chet tili sifatida o'rganayotgan o'quvchilar uchun lug'at boyligini shakllantirishda blended learning – ya'ni an'anaviy va raqamli ta'lim usullarini uyg'unlashtirgan o'qitish strategiyalarining samaradorligi o'rganiladi. Tadqiqot doirasida aralash ta'lim asosida o'tkazilgan sinov darslari orqali talabalar so'z boyligini mustahkamlashda qanday yondashuvlar samaraliroq ekani tahlil qilindi. Natijalar blended learning usullarining o'quvchilar motivatsiyasini oshirishi, kontekstual o'rganishni kuchaytirishi va o'zlashtirish darajasini yaxshilashini ko'rsatdi.*

***Kalit so'zlar:** blended learning, lug'at o'rganish, EFL, raqamli ta'lim, kombinatsiyalangan metodika, til o'rgatish, interaktiv platformalar, o'quv samaradorligi.*

KIRISH

Ingliz tili bugungi globallashuv davrida xalqaro muloqotning asosiy vositasiga aylangan. Uni chet tili sifatida o'rganuvchilar uchun so'z boyligini shakllantirish — til o'rgatishning asosiy maqsadlaridan biridir. Leksik ko'nikmalar kuchli bo'lmagan o'quvchi grammatika yoki talaffuzni yaxshi bilsa ham, muloqotda qiyinchiliklarga duch keladi. Shu sababli lug'atni samarali o'rgatish uchun zamonaviy, o'quvchiga yo'naltirilgan metodikalar zarur.

So'nggi yillarda **blended learning** (aralash ta'lim) konsepsiyasi katta e'tibor qozonmoqda. Bu modelda an'anaviy (oflayn) ta'lim shakllari bilan bir qatorda raqamli (onlayn) texnologiyalar ham qo'llaniladi. Ular o'quvchiga mustaqil ravishda, istalgan joyda va istalgan vaqtda o'rganish imkonini beradi. Xususan, lug'at o'rganishda bu yondashuv kontekstual o'rganish, takroriy mashqlar, va multimodal (audio, video, vizual) yondashuvlarni birlashtirish orqali yuqori samara beradi. Ushbu maqola EFL sinflarida aralash ta'lim strategiyalarining lug'at o'rganishga ta'sirini empirik asosda o'rganishga qaratilgan.

METODOLOGIYA

Tadqiqot Toshkentdagi til o'rgatish markazlaridan birida 8 hafta davomida o'tkazildi. Unda 40 nafar B1 darajadagi EFL o'quvchilari ishtirok etdi. Ular ikki guruhga bo'lindi:

- **Eksperimental guruh (n=20):** an'anaviy darslarga qo'shimcha ravishda Quizlet, Memrise, Google Classroom va YouTube darslari orqali raqamli platformalarda so'z boyligini mustahkamladi.

• **Nazorat guruhi (n=20):** faqat an'anaviy usullar – o'qituvchi bilan yuzma-yuz o'rganish, kitob va daftar orqali so'z yodlash bilan shug'ullandi.

O'quv usullari:

- Haftalik lug'at testlari;
- Kontekst asosidagi mashqlar;
- Onlayn mashqlarni bajarish statistikasi;
- So'rovnomalar (o'quvchi fikrlari).

NATIJALAR

8 haftalik ta'lim yakunida o'tkazilgan yakuniy test natijalariga ko'ra:

- **Eksperimental guruhda o'rtacha 38% lug'aviy o'sish** qayd etildi;
- **Nazorat guruhida esa bu ko'rsatkich 21%** atrofida bo'ldi;
- O'quvchilarning 85% blended learning strategiyasini "qulay, interaktiv va mustaqil o'rganishga mos" deb baholadi;
- Onlayn mashqlarda doimiy ishtirok etgan o'quvchilar o'zlashtirish ko'rsatkichida yuqori natijalarga ega bo'ldi.

Shuningdek, raqamli platformalar orqali vizual va audio kontekstlar bilan o'rganilgan so'zlar o'quvchilar tomonidan og'zaki va yozma nutqda samaraliroq qo'llanila boshladi.

MUHOKAMA

Natijalar blended learning strategiyalarining EFL o'rgatuvchi sinflarda lug'atni o'rgatishda sezilarli foyda berishini ko'rsatadi. U o'quvchilarga shaxsiylashtirilgan, tez-tez takrorlanuvchi, multimodal o'rganish muhitini yaratib beradi. Raqamli texnologiyalar orqali o'quvchilar so'zlarni kontekstda tushunadi, talaffuzini eshitadi, va ulardan foydalanishni mashq qiladi.

Biroq, bu yondashuvda o'qituvchining nazorati va metodik rahbarligi juda muhim. Aks holda, raqamli platformalardan noto'g'ri yoki yuzaki foydalanish o'quv jarayonining sifatsizlashuviga olib kelishi mumkin. Shuningdek, texnologiyalarga qaramlik va raqamli charchoq holatlari ham nazarda tutilishi kerak.

XULOSA

Blended learning strategiyalari, ayniqsa lug'at boyligini rivojlantirishda, EFL ta'limida yuqori natija beradi. An'anaviy va zamonaviy metodlarning kombinatsiyasi o'quvchilar uchun samarali, moslashuvchan va motivatsion ta'lim muhitini yaratadi. Kelgusida bu modelni yanada kengroq sinovdan o'tkazish, o'quv dasturlariga integratsiya qilish va o'qituvchilarni raqamli kompetensiyalar bo'yicha tayyorlash dolzarb masala hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Graham, C. R. (2006). Blended learning systems: Definition, current trends, and future directions. In *The handbook of blended learning: Global perspectives, local designs*, 3–21.
2. Nation, I. S. P. (2001). *Learning Vocabulary in Another Language*. Cambridge University Press.
3. Boelens, R., De Wever, B., & Voet, M. (2017). Four key challenges to the design of blended learning: A systematic literature review. *Educational Research Review*, 22, 1–18.
4. Al-Jarf, R. (2015). The effects of blended learning on vocabulary development. *Journal of Language Teaching and Research*, 6(1), 1–7.
5. Norbert, S. (2010). *Researching Vocabulary: A Vocabulary Research Manual*. Palgrave Macmillan.